

V Brně, 29. května 2014

Posudek na disertační práci Petra Jurka „Oligarchizace, personalizace a prezidencializace v soudobých demokraciích. Kritická reflexe konceptů a analýza českého případu“

Práce Petra Jurka se věnuje fenoménu či trendu personalizace. Je nutné ocenit, že se zabývá tématem aktuálním, kontroverzním a slibujícím nalézt řadu konceptuálních inovací i na bázi empirického výzkumu zjištěných nových poznatků. Budiž hned na začátku řečeno, že tyto naděje práce z velké míry naplňuje a to navzdory dílčím kritickým výhradám, kterým se věnuji níže.

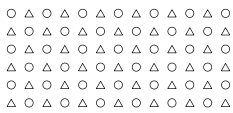
Jurka lze jednoznačně pochválit za velmi pečlivou práci s pojmovým aparátem, snímž konstruuje teoretickou základnu svého výzkumu. Od samého úvodu autor jasně uvádí, jak bude s danými koncepty a pojmy pracovat a čtenář tak prakticky není vystaven žádné dvojznačnosti, která by bránila plně chápat směr Jurkových úvah a konkluzí. Rovněž premisy výzkumu stanovené v kapitole 1.1 jsou jasně formulovány, lze je považovat za relevantní a představují dobré východisko práce. Zejména snaha kontestovat dnes již klasický Poguntkeho a Webbův koncept prezidencializace parlamentarismu je navíc dostatečně ambiciózní, aby byly její výsledky zajímavé. Rovněž doplnění obecné debaty o analýzu českého případu je šťastná autorská volba a to i s ohledem na snahu, aby disertační práce prokázala nejen teoretické, ale i metodologicko-výzkumné dovednosti. Práce je logicky strukturována a psána srozumitelným a vcelku přístupným analyticky přesným jazykem.

Autorovu argumentaci ve prospěch nutnosti zahrnout do kontextu úvah o personalizaci politiky i dimenzi politiky stranické můžeme označit jako přesvědčivou. Jen se nabízí otázka, zda je nutné hledat v případě personalizace (mono)kauzální vysvětlení tohoto jevu nebo zda se můžeme spokojit jen s nalezením určitých kontextuálních vysvětlení tohoto jevu bez ambice jej nějak kauzálně ukotvovat nebo „měřit“ z hlediska intenzity. Toto téma by bylo jistě zajímavé rozebrat v rámci obhajoby textu.

Oceňuji, že se autor věnoval mediálním vlivům a vlivům volebních kampaní i systémů jen stručně, ale přece jen jsem poněkud postrádal celkové shrnutí Jurkova pohledu na relativní význam těchto faktorů, které by mohlo ještě zvýraznit nutnost zkoumat v rámci procesu personalizace politiky i organizační dimenzi fungování politických stran.

Jurkovu zásadní kritiku Poguntkeho a Webbova konceptu chápu, avšak nemohu říci, že bych ji zcela sdílel. Podle mého názoru je právě upozornění na význam neformálních posunů při zachování stávající institucionální formy empiricky významné a komparativní politologie se s ním musí vyrovnat. Schopnost integrovat faktory formální a neformální povahy ostatně odlišuje komparativně politologický pohled na politické systémy od způsobu nazírání ústavního práva.

Naopak velmi vítám zapojení Samuelsova a Shugartova konceptu prezidencializované a parlamentarizované strany, neboť vhodně přemostil Jurkův text od kritiky konceptů směrem k hledání vlastního konceptuálního východiska. Podobně zdařilé je napojení studia fenoménu personalizace na vývojovou typologii organizačních forem politických stran. Škoda jen, že autor explicitně nepojednal i strany masové, neboť jejich rezidua působí v krajině české stranické politiky do současnosti. V rámci obhajoby bych jen poprosil explicitněji vysvětlit důvod zařazení kapitolky o institucionalizaci stranického systému, protože jsem nenabyl dojmu, že se s touto proměnnou v jinak zajímavém Jurkově modelu (schéma 5 na straně 86) jakkoliv pracuje.

Kapitola 3 velmi dobře doplňuje teoretické debaty o rozbor empirického příkladu Česka a prokazuje tak Jurkovu schopnost velmi zdařile provést a interpretovat vlastní výzkum. Kapitola podle mého názoru prozrazuje Jurkovi badatelské, metodologické a interpretační schopnosti jakož i bezpečnou znalost reálií české stranické politiky.

Jen s jednou věcí bych na tomto místě vedl polemiku. Skutečně bych v rámci obhajoby potřeboval dovysvětlit motivy a argumenty, které vedly k zařazení KSČM a Úsvitu přímé demokracie (Tomio Okamury) mezi kartelové strany.

Je také škoda, že autor nepřipojil alespoň stručnou evaluační kapitolku o roli personalizace v rámci vnitrostranických mechanismů rozhodování a tvorby moci, která by velmi dobře doplnila michelsovskou teoretickou polemiku. Kdyby měla být práce publikována (a já se jednoznačně domnívám, že měla), považuji za zcela nezbytné takovou kapitolu do textu dopsat.

Shrneme-li, Petr Jurek předložil kvalitní práci, která přináší originální konceptuální postřehy a je doplněna velmi kvalitním původním výzkumem. Domnívám se, že představuje výrazný příspěvek k politologické debatě na téma personalizace současné politiky a že má potenciál obohatit českou i mezinárodní akademickou komunitu o cenné inovativní náhledy a poznatky.

Autor prokázal samostatné badatelské schopnosti na úrovni doktorského studia a jeho práce proto splňuje veškeré standardní nároky kladené na texty tohoto typu. Proto ji plně doporučuji k obhajobě.

Vít Hloušek

